

هفته پیوند

ماه مهر آغاز بهار سبز درس و مدرسه است. با شروع این ماه بیش از هجده میلیون دانش آموز ایرانی با شوق و ذوق فراوان راهی کانون های تعلیم و تربیت، یعنی مدارس، می شوند. همه ساله در هفته پیوند که از ۲۴ تا ۳۰ مهرماه به مدت یک هفته در تمامی مدارس کشور برگزار می گردد، انجمن های اولیا و مربیان تشکیل می شود.

انجمن اولیا و مربیان تجلّی پیوندی است که برای مشارکت در امر تربیت فرزندان، بین اولیا و مربیان انجام می گیرد. این انجمن در نظام آموزش و پرورش کشور، مسئول آشنا کردن و آموزش اولیای دانش آموزان به منظور تقویت اطلاعات تربیتی و آگاهی آنهاست، تا از این طریق والدین در رفتار با فرزندان خویش، هماهنگ و هم سو با برنامه های آموزش و پرورش عمل کنند و میزان تأثیر برنامه های آموزشی افزایش یابد.

آموزش خانواده

خانواده کوچک ترین، اما اساسی ترین، واحد اجتماعی و اثربخش ترین عامل تربیت است. در نظام آموزش و پرورش کشور در طول سال تحصیلی برنامه هایی آموزشی با عنوان «آموزش خانواده» برای اولیای دانش آموزان اجرا می شود. هدف اصلی این برنامه ها اصلاح باورهای والدین و بهبود یا تغییر نگرش آنها نسبت به مسائل و شیوه های تربیتی فرزندان، و در نتیجه، ایجاد هماهنگی و همکاری بیش تر بین خانه و مدرسه است. نتایج تحقیقات حاکی از آن است که هر اندازه آموزش خانواده و ارتقای آگاهی ها و دانسته های تربیتی والدین، بیش تر باشد، رابطه صحیح خانوادگی، پیش رفت تحصیلی و رفتارهای پسندیده دینی و اخلاقی دانش آموزان در سطح بالاتری خواهد بود.

هفته پیوند، هفته مشارکت

هفته پیوند اولیا و مربیان، بهترین و مناسب ترین فرصت برای فراهم کردن زمینه های تحقق همکاری و هم دلی میان خانه و مدرسه است. در سایه پیوند اولیا و مربیان، باید به جلب مشارکت و همکاری صمیمانه پدران و مادران بپردازیم و از توانایی های فکری و علمی و تخصصی آنان برای تربیت هرچه بهتر فرزندان میهن اسلامی بهره مند شویم. در پرتو همکاری اولیای پرتوان و دل سوز، پیوند میان خانه و مدرسه مستحکم تر خواهد شد و از مشکلات دستگاه تعلیم و تربیت کشور، به میزان چشم گیری کاسته می شود.

اهمیت مشارکت والدین

نظام تعلیم و تربیت کشور - که وسیع ترین و در عین حال مهم ترین نهاد کشور است - مناسب ترین بستر را برای مشارکت های مردمی دارد. تربیت، امر خطیر و مهمی است که عناصر بسیاری در آن دخیل اند. این مسئولیت سنگین، به تنهایی و بدون یاری و مساعدت مردم فهمیم و اولیای محترم، به انجام نخواهد رسید. از طرف دیگر، با توجه به اهمیت بسزایی که مدرسه در شکل گیری شخصیت اجتماعی کودکان و نوجوانان دارد، احساس مسئولیت و توجه اولیای محترم لازم است و مشارکت مستمر اولیا و مربیان است که به تربیت فرزندان شایسته و متعهد خواهد انجامید.

آری، توسعه مشارکت مردم در آموزش و پرورش امری مهم و بلکه اجتناب ناپذیری است. البته مراد از مشارکت نیز صرفاً مشارکت مادی و کمک های مالی اولیای محترم نیست. شاید مشارکت مادی، کم ترین مشارکتی است که مورد توقع است. عمده ترین و بیش ترین مشارکت والدین و مردم در امر آموزش و پرورش، مشارکت در تحقق هدف های آموزشی و تربیتی است.

حضور پدران و مادران

تجربیات حاصل از سال ها برنامه ریزی و فعالیت نشان می دهد که هر زمان خانواده ها با احساس مسئولیت و تعلق خاطر فراوان در فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس مشارکت داشته اند، گردش امور در واحدهای آموزشی به نحو مطلوب تری صورت گرفته است. از مهم ترین وظایف انجمن اولیا و مربیان، سازمان دهی، مشارکت و همکاری مستمر پدران و مادران در فعالیت های مختلف آموزشی و پرورشی است.

لزوم هماهنگی خانه و مدرسه

مسئولیت تربیتی فرزندان تنها به عهده پدر و مادر یا مدرسه نیست، بلکه مسئولیتی است مشترک بین خانه و مدرسه. زمانی فرزندان ما به اهداف عالی تربیتی خواهند رسید که هر دو نهاد، یعنی خانه و مدرسه، احساس مسئولیت کرده، نسبت به وظایف خود هماهنگ عمل کنند و در تربیت کودک روش های یکسانی را به کار گیرند. اگر این هماهنگی بین خانه و مدرسه نباشد، کودک دچار سردرگمی می شود. پس مدرسه، زمانی موفق خواهد بود که از یاری خانواده ها برخوردار باشد. روش های تربیتی مدرسه - هرچند در سطح بالا باشد - یقیناً بدون همکاری و تأیید خانواده ها اثر مثبتی در پی نخواهد داشت.

هماهنگی خانه و مدرسه

خانواده ها می توانند با هماهنگ ساختن رفتار خود با برنامه ها و آموزش های مدرسه، نمونه ای عملی برای رشد فرزندان باشند. اگر این هماهنگی با مدرسه نباشد و والدین برنامه ای مخالف برنامه های تربیتی مدرسه در پیش گیرند، فرزندان آنها دچار تضاد می شوند و نمی توانند تشخیص درستی از گفته های ناهمگون در خانه و مدرسه داشته باشند و در انتخاب راه صحیح سرگردان خواهند شد. اگر هر دو نهاد، به طور هماهنگ عمل کنند و در پی گیری های مداوم همکاری مستمر درسی و تربیتی داشته باشند، در اصلاح رفتارهای نادرست کودک و نوجوان و تقویت خصلت های نیک در آنان موفق خواهند شد.

آگاهی از عملکرد دانش آموزان

موفقیت در هر کار تربیتی و آموزشی در مدارس، منوط به پی گیری مداوم از طرف اولیا و مربیان است. هم والدین باید به طور مستمر از نحوه پیشرفت تحصیلی و اخلاقی دانش آموزان در مدرسه مطلع شوند و هم مربیان و آموزگاران باید از رفتار دانش آموزان در خانه و خارج از مدرسه خبر داشته باشند. بدون تردید پی گیری روند پیشرفت تحصیلی و اخلاقی دانش آموزان، موجب اصلاح رفتار و پیشرفت درسی آنان خواهد شد.

والدین و شیوه های جدید تربیت

نقش پدر و مادر در تربیت فرزند بسیار مهم و تعیین کننده است. علی رغم تجربیاتی که هر پدر و مادری از گذشته خود دارد، این امر مسلم است که شیوه زندگی امروز مانند شیوه زندگی نسل قبل نیست؛ زیرا نیازهای جامعه امروز، با نیازهای جامعه نسل گذشته همانندی ندارد. امام علی علیه السلام می فرماید: «فرزندان خود را بر آن اساس که خود تربیت شده اید تربیت نکنید که آنان نسلی دیگر و برای زندگی در دورانی دیگرند». بنابراین والدین نباید آن گونه که خود تربیت یافته اند از فرزندان خود متوقع باشند. در این میان، وظیفه مدرسه و نیروی متخصص موجود در آن آشنا کردن و آموزش دادن به والدین در زمینه شیوه های جدید تربیت است.

تشکیل کلاس های آموزش خانواده

مدرسه در تربیت فرزندان اهمیت و جایگاه مشخصی دارد. بنابراین این نهاد مقدس می باید برای رشد فرزندان آماده و مجهز شود. بهترین راه برای دست یابی به این هدف، آموزش خانواده است. سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران به منظور پیش گیری از آسیب های خانوادگی و اجتماعی در صدد آموزش اولیا برآمده است. تحقیقات متعدد نشان می دهد که پیشرفت تحصیلی دانش آموزانی که والدین آنها افرادی آگاه و آموزش دیده اند، بیش تر است. برگزاری کلاس های آموزش خانواده برنامه ای است که هدف آن نزدیک کردن روش های تربیتی و آموزشی والدین و مربیان است.

آموزش خانواده و هدایت تربیتی والدین

آموزش والدین در خصوص مسائل تربیتی موجب می گردد که والدین محیط مناسب تری برای رشد و شکوفایی استعدادهای بالقوه فرزندان خود فراهم کنند و این امر نیز پیشرفت و بالندگی افراد خانواده و جامعه را در پی خواهد داشت. در هفته پیوند اولیا و مربیان فعالیت های انجمن ها در زمینه تشکیل کلاس های آموزش خانواده آغاز می شود. این فعالیت ها به منظور آشنایی والدین با چگونگی رفتار با فرزند، تأمین آسایش روانی و جسمی آنها، و به طور کلی در زمینه هایی صورت می گیرد که والدین را در تربیت فرزندان خویش تواناتر و آگاه تر می سازد. در پی چنین تلاش هایی، فعالیت های مربیان با والدین همسو شده، برنامه های آموزش و پرورش پربار می گردد و بهتر نتیجه می دهد.

لزوم شرکت والدین در کلاس های آموزش خانواده

بین شرکت والدین در کلاس های آموزش خانواده و پیشرفت تحصیلی فرزندان، رابطه مستقیم وجود دارد؛ به عبارت دیگر هرچه والدین بیش تر در کلاس های آموزش خانواده شرکت کنند، فرزندانشان به پیشرفت تحصیلی بیش تری نائل می شوند. بنابراین، والدین باید آگاه باشند که مشکلات، خستگی ها، کمبود وقت، وظایف سنگین خانه داری و شغلی و مسئولیت زیاد آنها، مانع حضور آنان در این کلاس های مفید و پربار نشود و هم چنان با شور و نشاط در کلاس ها حاضر شوند.

کلاس های مخصوص دانش آموزان

مدیران و مربیان تربیتی مدارس برای بالا بردن کیفیت و تکمیل آموزش های والدین، کلاس هایی تحت عنوان رفتار با خانواده، مخصوص دانش آموزان ترتیب می دهند که در این کلاس ها مطالب لازم برای رفتار مناسب و چگونگی رفتار در خانواده را به دانش آموزان می آموزد. در صورتی که این کلاس ها، با کلاس های آموزش خانواده که مخصوص والدین است توأم باشد، تأثیرات بیش تری بر جای می نهد.

نقش خانواده و پیشرفت تحصیلی فرزندان

ایران، دومین کشور جوان دنیاست و یک سوم از جمعیت کشور ما را دانش آموزان تشکیل می دهند. هر اندازه میزان مشارکت اولیا و مربیان برای تأمین وضعیت تربیتی مطلوب بیش تر گردد، و هرچه بر شمار پدر و مادرانی که مایل به مشارکت با مربیان مدارسند افزوده شود، شاهد آموزشی پویاتر، تربیتی کاراتر و نسلی تربیت یافته تر خواهیم بود. در سال های اخیر، رغبت خانواده در امر مشارکت در تعلیم و تربیت افزایش یافته است. این مشارکت نتیجه علاقه مندی پدران و مادران و حساسیت آنان نسبت به ثبت نام فرزندان در مدارس با کیفیت بالاتر است. افزایش میزان حضور در کلاس های آموزش خانواده و کسب دانش لازم در خصوص تربیت مطلوب فرزندان، هم چنین ارتباط بیش تر با مدارس، با هدف آگاهی از وضعیت رفتاری و آموزشی فرزندان و تلاش برای اصلاح مشکلات احتمالی، جلوه های مطلوبی از مشارکت والدین است.

مشارکت و مفهوم دیروز و امروز آن

پس از گذشت سال ها از تأسیس انجمن اولیا و مربیان در کشور، اینک جلوه های باروری و بالندگی مشارکت های مردمی در نظام آموزش و پرورش دیده می شود. مشارکت های مردمی تجلی عشق و علاقه و درک مردم از تعلیم و تربیت است. بیش از این، مفهوم سنتی مشارکت های مردمی، پرداخت وجه مادی بود؛ به عبارت دیگر، پدران و مادران معنای مشارکت را پرداخت وجه نقدی می دانستند، اما امروزه، مفهوم مشارکت بسیار عام تر از گذشته به معنای دست در دست هم گذاشتن برای به انجام رساندن کارهاست. مردم باید بدانند که مشارکت امری جدی و مستمر است، نه این که فقط در زمان هایی خاص و برای رفع نیازهایی خاص کاربرد دارد.

هفته پیوند و فرهنگ سازی

کارشناسان تعلیم و تربیت و صاحبان اندیشه، معتقدند که فرهنگ سازی باید از خانواده ها آغاز گردد. از این رو وزارت آموزش و پرورش به عنوان بزرگ ترین نهاد تعلیم و تربیت کشور، که بیش ترین ارتباط را با خانواده ها دارد، می کوشد از طریق ارتباط مستمر خانه و مدرسه و پیوند اولیا و مربیان و افزایش دانش خانواده ها، به فرهنگ سازی بپردازد. هفته پیوند نیز با هدف ایجاد و ارتباط سازنده و پویا میان دو کانون ارزش آفرین و فرهنگ ساز خانه و مدرسه برگزار می گردد که در پرتو آن فرزندان عزیز میهن اسلامی مان از دستاوردهای ارزشمند پیوند اولیا و مربیان بهره مند می شوند.

خانه و مدرسه، دو عامل تأثیرگذار

دانش آموز ساعاتی را که در مدرسه می گذراند از معلم، هم کلاسی ها و کارکنان اداری مدرسه تأثیر می پذیرد و در بیرون از مدرسه پدر، مادر، برادر، خواهر، دوستان و فامیل در شکل گیری شخصیت او مؤثر هستند. بنابراین ناگزیریم خانه و مدرسه را نه تنها متصل به هم، بلکه به لحاظ تأثیرگذاری تربیتی مشابه بدانیم. اما، در این میان نقش خانه از اهمیت بیش تری برخوردار است، زیرا ریشه رفتارهای دانش آموزان از خانواده برمی خیزد. محیط و حال و هوای خانه، عامل مؤثری در روح و روان دانش آموز، و در نتیجه عاملی مؤثر در میزان یادگیری و تعلیم و تربیت است. از این رو معلمان بر این امر، تأکید بسیار زیادی دارند و می کوشند تا با آگاهی دادن خانواده، کیفیت آموزش را بالا ببرند؛ زیرا محیط خانواده پویا، در برگیرنده فرزندان پویا، متحرک، شاداب و پرانرژی و با وضعیت تحصیلی بالاست. اما خانواده ای ایستا و یک نواخت، درگیر فرزندان با روحیه کسل، افسرده و بی تحرک است.

کمک به دانش آموزان نیازمند

قلب های پاک و خدایی و دل های آسمانی آنانی که مملو از صفای چشمه سارهاست، همواره جایگاه امن دل های شکسته و ناامید بوده و هست. اولیای مدرسه و مربیان، با مساعدت این انسان های خدایی و مؤمن، به یاری دانش آموزان نیازمند می شتابند و در رفع مشکلات معیشتی آنان می کوشند. در سایه سار پیوند اولیا و مربیان، و هم دلی و هم نوایی آنان، چه بسیار خانواده هایی که گرمای مهر و شادمانی جانشین سرمای یأس و تیرگی خانه هایشان می شود و لبخند شادی و نشاط بر لبان کودکان معصوم می شکفد.

بزرگداشت پیوند

هفته پیوند، فرصت مناسبی برای ارزیابی ارتباط خانه و مدرسه است؛ چراکه پیوند خانه و مدرسه رمز موفقیت آموزش و پرورش در تربیت نسل آینده است. با ایجاد ارتباط صحیح علاوه بر این که حضور و مشارکت مردم در بخش آموزش و پرورش فراهم می آید، بهره وری آموزشی و تربیتی ارتقا یافته و آینده بهتر و شکوفاتری در انتظار فرزندان دل بندمان خواهد بود.